

RESME uutiskirje

Huhtikuu 2014

**On the Borders between Residential
Child Care and Mental Health
Treatment in Europe**

Tutkimusta lastensuojelun ja psykiatrian rajapinnoilta

RESME-tutkimuksen tavoitteena oli saada tietoa siitä, mikä on lastensuojelun ja psykiatrian rajapinnoilla ajankohtaista eurooppalaisessa kontekstissa ja mukana olevissa partnerimaissa Suomessa, Liettuassa, Skotlannissa, Tanskassa, Saksassa ja Espanjassa.

Kansainvälisten tutkimusten mukaan lastensuojelupalvelujen piirissä olevat lapset ja nuoret tarvitsevat lähes aina myös mielenterveyspalveluja. RESME-projektissa toteutettiin vuonna 2013 kansainvälinen vertailututkimus mielenterveys- ja lastensuojelujärjestelmien välisistä yhteistyön käytännöistä partnerimaissa. Tutkimuksessa selvitettiin molempien ammattiryhmien näkemyksiä rajapinnoilla tehtävän yhteistyön haasteista ja hyvistä käytännöistä.

Rajapinnan molemmin puolin lastensuojelun ja mielenterveysalan ammattilaiset näkevät toisen ammattikunnan lapsille tarjoamat palvelut rajallisina. RESME-tutkimuksen mukaan ammattilaiset kokevat, että rajapinnan toisella puolella oleva ammattikunta odottaa heiltä mahdottomia, lähes ihmeitä. Mo-

lempien ammattiryhmien mielestä yksi tärkeä kehittämiskohde lastensuojelun ja psykiatrian rajapinnalla on yhteisten asiakkaiden hoito- ja kasvatussuunnitelmien tekeminen entistä tiiviimmässä moniammatillisessa yhteistyössä.

Tutkimus osoitti myös sen, että mielenterveysalan ammattilaisilla on Euroopassa jossain määrin vahvempi ammattiasema kuin lastensuojelualan ammattilaisilla. Toisaalta terveysalalla toimivilla oli myös jonkin verran epätietoisuutta siitä, mitä lastenkotityö oikeastaan on, ja minkälaiset mahdollisuudet lastenkodin työntekijöillä on auttaa ja tukea lapsia ja nuoria. Vaikka terveysalan ammattilaiset esittivätkin jonkin verran kritiikkiä lastensuojelutyöntekijöiden asenteita ja odotuksia kohtaan, esimerkiksi "ihmeiden" ja välittömien interventioiden odottamisen osalta, he myös ymmärsivät sen, että sijaishuollon henkilöstö työskentelee vaativaa hoitoa ja huolenpitoa tarvitsevien lasten kanssa. Yksi mielenterveysalan ammattilainen ymmärsi ja kuvasi akuutteja tilanteita lastenkodissa osuvasti: *"Yksin yövuorossa voi olla silloin todellinen painajainen."*

Tutkimusta varten haastatellut lastenkotien ammattilaiset puolestaan toivo-

vat pitempiä psykiatrian arviointijaksoja lapsille ja nuorille. Heidän toiveenaan oli myös saada selkeämpiä kotihoito-ohjeita lapsen palaessa psykiatriselta hoitajaksolta takaisin lastenkotiin: ”*Kontrolliaika ja puhelin konsultaatio ei ihan riitä.*”

RESME-projektin kannalta tutkimuksen tärkeimpänä tuloksena on molempien ammattiryhmien toive järjestelmien välisen yhteistyön lisäämisestä ja yhteisestä, moniammatillista koulutuksesta. Tarkemmin RESME-tutkimustulokset julkaistaan kansainvälisissä tieteellisissä julkaisuissa vuonna 2015. Hyviä lastensuojelun ja mielenterveyshuollon yhteistyökäytäntöjä esitellään myös kansallisissa ja kansainvälisissä ammattilehdissä.

Eeva Timonen-Kallio
Tutkimustiimin vetäjä, RESME

Moniammatillinen koulutus yhteistyön vahvistajana Euroopassa ja Suomessa

Päätavoitteena RESME-projektissa on parantaa lastensuojelulaitoksiin sijoitettujen lasten mahdollisuuksia saada tarvitsemiaan mielenterveyspalveluja. Projektissa tähän tarpeeseen vastataan koulutuksen avulla. Kaikissa partnerimaissa pilotoidaan kevästä syksyyn 2014 ulottuvalla ajanjaksolla moniammatillinen täydennyskoulutus (15 op) yhteistyössä kansallisten lastensuojelun ja psykiatrian toimijoiden kanssa. Pilottikoulutuksen suunnittelun tietoperustana ja viitekehystenä on käytetty RESME-tutkimustietoa.

Turun ammattikorkeakoulun RESME-koulutukseen rekrytoitiin 13 lastensuojelun ja mielenterveyshuollon ammattilaista. Moniammatillisen opiskelijaryhmän toiminta on ollut alusta pitäen keskustelemaan. Koulutus on edistännyt verkostoitumista sekä yhteistyön hyvien käytäntöjen kehittämistä.

Kurssin sisältö jakautuu viiteen teemaan: 1) Orientaatio koulutukseen, 2) Lastensuojelu ja psykiatria dialogissa, 3) Myyttejä ja totuuksia lainsäädännöstä, 4) Rajat ja rakkaus kasvatus-työssä sekä 5) Hyvät käytännöt ja koon.

”Kontrolliaika ja puhelin konsultaatio ei ihan riitä.”

Lastensuojelualan ammattilainen,
Varsinais-Suomi

Työmenetelminä pilottikoulutuksessa ovat asiantuntijaluennot, learning cafe, case-työskentely, artikkelipintopiiri, työvaihto ja erilaiset oppimistehtävät. Case-esimerkkejä asiakastilanteista on käsitelty koulutuksessa perusteellisesti ja niihin liittyviä uusia lastensuojelun ja psykiatrian yhteistyökäytäntöjä on lähdetty yhdessä kehittämään eteenpäin.

Koulutukseen sisältyy myös kolme opintokäyntiä kollegaopiskelijoiden työpaikoilla verkostoitumisen ja yhteistyön edistämiseksi. Toukokuun koulutuspäivien yhteydessä kuulemme lisää kokemuksia näistä vierailuista ja uusia ehdotuksia rajapintojen välisen moniammatillisen yhteistyön parantamiseksi.

RESME-koulutukseen sisältyy myös kansainvälinen englanninkielinen verkkototeutus. Tämän osuuden tarkoituksena on esitellä kustakin partnerimaasta kiinnostava 'hyvä käytäntö' tai palvelumalli. Suomalaiseen osuuteen tuotimme esityksen 24/7 toimivasta sosiaalipäivystyksestä, jonne tulee akutteja - usein juuri rajapinta-

työhön liittyviä - lastensuojeluilmoituksia sosiaalityöntekijöiden arvioitavaksi. Toisena teemana käsitellään sitä, millä tavalla sosiaalipäivystyksen työntekijät kohtaavat päivystystilanteissa asiakkaiden psyykkisiä ongelmia ja minkälaisia ratkaisuja heillä on käytettävissä niiden hoitamiseen. Videossa haastatellaan sosiaalityöntekijää, joka työskentelee sosiaalipäivystyksessä Turun kaupungin sosiaalityön palveluissa.

Koulutus päättyy syyskuussa Turussa pidettävään kansalliseen seminaariin, jonne ovat tervetulleita kaikki lastensuojelun ja psykiatrian rajapintatyön haasteista ja hyvistä käytännöistä kiin-

nostuneet. RESME-seminaarissa 17. syyskuuta 2014 esitellään asiantuntijaluentoja lisäksi partnerimaiden täydennyskoulutuksia sekä projektin kansainvälisiä tutkimustuloksia. Koulutuksen antamista valmiuksista ja osallistujien kokemuksista kerromme lisää syksyllä ilmestyvässä uutiskirjeessä.

Kouluttajat: Mari Lahti, Eeva Timonen-Kallio & Niina Vuoristo

Lisätietoa: www.resme.eu

Projektikoordinaattori Hanna Sirén
hanna.siren@turkuamk.fi